

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **IX.**

O sredo 9. maliga serpana (srednoletna) 1851.

List **28.**

Kitica.

Luna se iz oblakov vije,
Jasno na goré zasije;
Kakor val Avemarije
Čez Lipavo glas se lije.
Dolj z Nanosa čez pečine
Do okinčane doline
Pirhiti obiskat Cilko
Gore sin, junaški Milko.

Serčno milico objame,
Iskreno slovo vzame,
Zalo kitico poljubi:
»Cilka, te nikdar ne zgubi!
»Cesar kliče na boriše,
»Tam junaka slava iše!
»Z Bogam, z Bogam, draga Cilka,
»Zvesto ljubi svoj'ga Milka.

Cilka joka, joka, stoka,
Drugič popica že poka,
Drugič gore se kosijo,
Drugič tertice rodijo:
Drugo zimo ga že čaka,
Ni ga še nazaj junaka;
Pred oltarjem prosi Cilka:
»Mati Božja! daj mi Milka.«

Tretjič Cilka joka, stoka,
Tretjič popica že poka,
Tretjič gore se kosijo,
Tretjič tertice rodijo:
Grenkih solz prepolno lice,
U rokáh lepe cvetlice,
Prosi pred oltarjem Cilka:
»Mati Božja! daj mi Milka.«

Štetič Cilka joka, stoka,
Štetič popica že poka,
Štetič gore se kosijo,
Štetič tertice rodijo:
Dar preljub'ga: perstan zlati,
Sili duh jo aldovati,
Prosi pred oltarjem Cilka:
»Mati Božja! daj mi Milka.«

Petič Cilka joka, stoka,
Petič popica že poka,
Petič gore se kosijo,
Petič tertice rodijo:
Okrog čela krasno vito
Si odstriže zalo kito,
Prosi pred oltarjem Cilka:
»Mati Božja! daj mi Milka.«

Sonce že čez verh zaide,
Milko slavovenčan pride:
»Cilka, kje je zala kita
»Ki je bla krog čela vita?«
Cilka ga k oltarju vodi:
»»Tukaj je, in tukaj bodi!
Ne sam nje, tud bitje Cilka
Dala bi za svoj'ga Milka!

Miroslav.

Kako rokodelski stan na boljši pripraviti.

Časopis „Austria“ o tem téle resnične besede piše: Pomnoženje in poboljšanje šol v našim cesarstvu je eden nar poglobitviših pripomočkov, stan rokodelcev in obertnikov poboljšati. Vsaka nova rokodelska in obertnijska šola je nova zmaga narodove pridnosti. Mnogo reči se je že svetovalo v prid rokodelstvu — vedno pa ostane prvi in poglobitvi pripomoček dobro podučenje mladine. Omika glave in serca je podlaga zaupanja in prijaznosti eniga človeka do družiga, — kjer pa te omike manjka, tam je nezaupljivost, ktera vedno razdira stanovitno združenje. Neúmen človek, ker je zavolj neumnosti večkrat goljufan bil, voha povsod goljufijo, misli da ga hoče vsak oslepariti, da ga vsak zaničuje, čeravno ni taka. Sicer malopriden in hudoben človek pa misli, da je vsak tako malopriden, kakor je on, in tudi nikomur prav ne zaupa. Kar pa rokodelsko in obertnijsko omiko in prebrisanost zadene, ne more nihče terjati, da bi priden in umen delavec, s takim, ki nič ne vé in nič prav ne zna, pri eni mizi sedel. Združenje neomikaniga rokodelca z omikanim tedaj nič ne velja — take španovije so slabe, ker to, kar omikani pridobí, bedák pogubí, — kmalo se razdêre taka združba.

Poglobitvi pripomoček rokodelstvo na boljši stan pripraviti je tedaj omika, to je, razjasnjenje glave, požlahnjenje sercá, pravo podučenje v rokodelskih vednostih; iz tega izvira zastopnost v rokodelstvu, redovnost v delu, delavnost, varčnost, zmernost.

Poglejmo okrog, in vidili bomo, da so nekteri rokodelci in obertniki svoje rokodelstvo in obertnijo o poslednjih letih na čudovito visoko stopnjo povzdignili; ali tačih ni veliko; večina drugih pa je ostala tam, kjer so njih predniki bili. Rokodelske in obertnijske vednosti so se tedaj bolj na visoko povzdignile, kakor da bi se bile po širokim (med večino ljudstva) razširile.

Ljudske šole so že veliko k splošni omiki ljudstva pripomogle, pa še vse premalo. Rokodelske šole, patenti, častne daríla, obertnijske razstave niso nič kaj zbudile množine manjših rokodelcev, ki le za vsakdanji kruh delajo.

V izreji dobrih rokodelcev so tedaj nar večí napake iskati. Izpraševanja za take, ki hočejo mojstri ali podmojstri (kseli) postati, so večidel slabo vredjene, — nad podukam učencov se vse prenemarno čuje; učenec je popolnoma v rokah svojiga mojstra, in namesto da bi ga le za delo svojiga rokodelstva imel, mu mora njegove otroke pestovati, gospodinji ali kuharci v kuhinji streči, sedaj po to, sedaj po uno reč letati i. t. d. Tako preživi učenec svoje učenske leta, — in kadar postane podmojster, ni v svojim rokodelstvu prav